

1 uždutis

XXI a. garsūs žemės drebėjimai

(10 taškų)

1. Perskaityk šaltinius iš spaudos ir juos žyminčias raides, kuriomis pažymėtas kiekvienas žemės drebėjimas, įrašyk reikiamose žemėlapi vietose (2 psl.).

(8 taškai)

A 2010 m. Maulės pakrantėje, kilus 8,8 balo žemės drebėjimui ir jį sekusiam cunamiui, žuvo mažiausiai 500 žmonių, įvykio padariniai palietė 1,8 mln. žmonių gyvenimus. Apie 800 000 žmonių teko palikti namus centrinėje šalies teritorijoje. Žemės drebėjimas kilo Naskos litosferinės plokštės pakraštyje.

B 2011 m. kovo 11 d. Ramiajame vandenyne įvyko 9 balų galingumo žemės drebėjimas. Jo sukulto cunamio metu žuvo apie 29 000 žmonių. Bangos aukštis siekė 10 metrų. Ilgą laiką problemų kėlė cunamio sugriauti energetiniai objektai.

C 2004 m. žemės drebėjimas buvo trečias pagal galingumą drebėjimas žmonijos istorijoje. 9,1 balo žemės drebėjimas kilo dieną po Kalėdų. Šio įvykio metu žuvo arba dingo be žinios 227 898 žmonės, 1,7 mln. žmonių turėjo palikti savo namus. Cunamio banga buvo užfiksuota visuose vandenynuose.

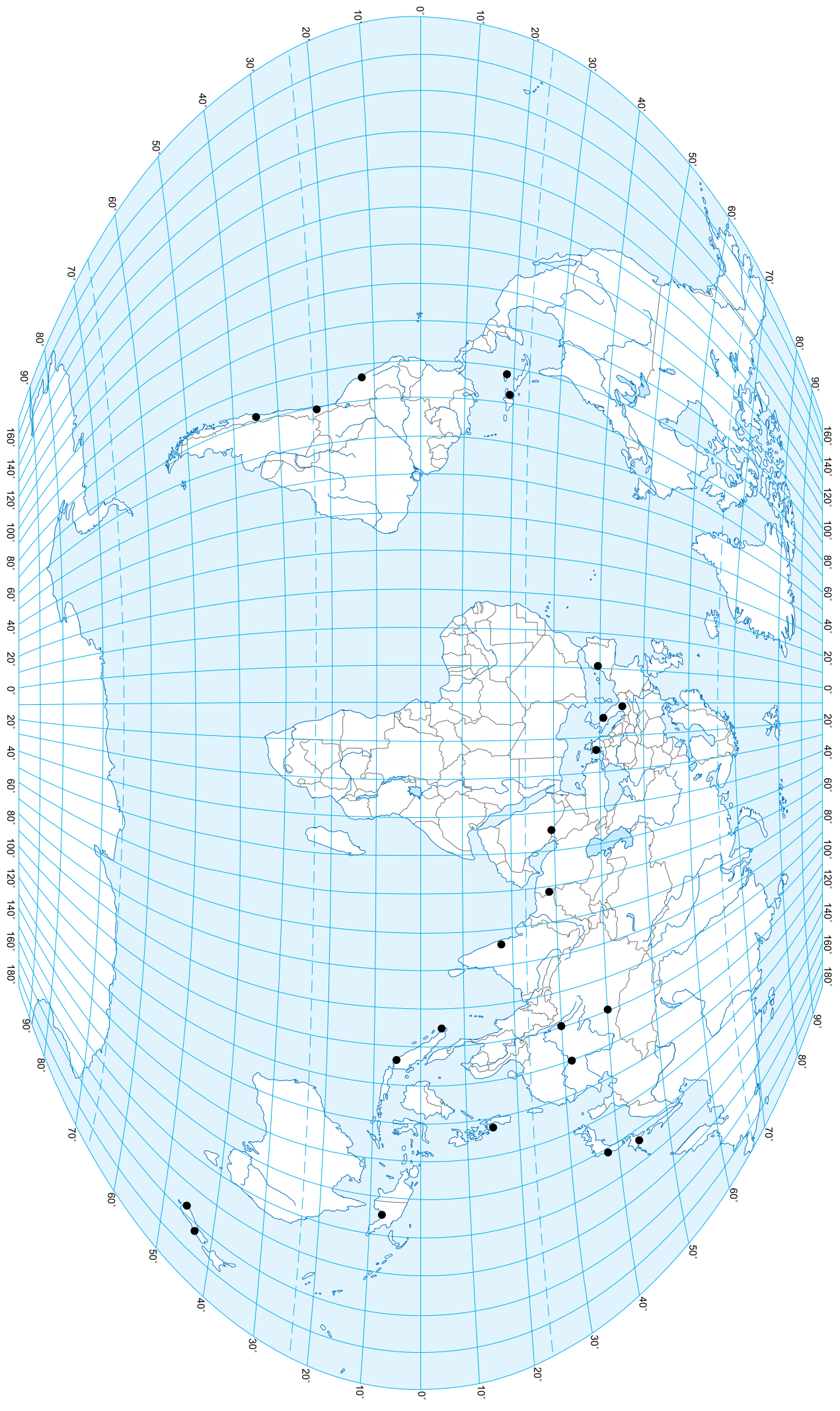
D 2011 m. vasario 22 d. 6,3 balo žemės drebėjimas, kurio epicentras buvo vos 5 km po žeme, sudrebino antrą pagal dydį šalies miestą. Šio miesto senoji dalis buvo visiškai sugriauta, o daugelio sugriuvusių pastatų dėl pažeistų konstrukcijų atstatyti nebepavyks. Žemės drebėjimai šioje šalyje juntami ir Šiaurės, ir Pietų salose.

E 2008 m. gegužės 12 d. Kinijos labai tankiai gyvenamoje srityje įvyko stiprus žemės drebėjimas. Drebėjimo epicentras buvo 19 km gylyje. Smūgiai buvo jaučiami visoje šalyje ir kaimyninėse valstybėse. Dėl drebėjimo žuvo apie 87 000 žmonių, dar 220 000 sužeista.

F 2003 m. gruodžio 26 d. Bamo miestą sukrėtė 6,6 balų žemės drebėjimas. 26 000 žmonių žuvo, dar apie 30 000 buvo sužeista. Tokį didelį mirčių skaičių lėmė tai, kad drebėjimas įvyko vidurnaktį, kai žmonės miegojo, be to, beveik vien iš plaušplyčių pastatytas miestas buvo neatsparus drebėjimui. Senas, įtrauktas į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą, miestas buvo visiškai sugriautas.

G 2012 m. gegužės mėn. per 5,8 balo žemės drebėjimą žuvo mažiausiai dešimt žmonių, apgriauti šimtai pastatų, tarp jų senovinių pilių ir bažnyčių. Sutriko traukinių darbas, evakuotos mokyklos ir kiti viešieji pastatai. Tai vienas derlingiausių žemės ūkio regionų šalyje, kuriam pridaryta 200 mln. eurų žala.

H 2010 m. 7 balų, stipriausias per 200 metų įvykęs žemės drebėjimas, supurtė visą salą. Drebėjimo epicentras buvo 25 km nuo šalies sostinės. Daugelis pastatų mieste netgi įprastomis sąlygomis buvo pavojingai netvirti. Sostinėje po žemės drebėjimo sugriautų pastatų buvo daugiau nei išlikusių. Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus duomenimis nukentėjo 1 000 000 žmonių, žuvo 45 000–50 000 žmonių. Žemės drebėjimas sugriovė netgi daugelį tvirtiausių sostinės statinių. Praėjus kelioms valandoms, apylinkes sukrėtė dešimtys stiprių pakartotinių smūgių.

2. Kurios valstybės teritorijoje Ramiojo vandenyno ir Indijos–Australijos tektoninių plokščių aktyviajame pakraštyje įvyksta maždaug 14 000 įvairaus stiprumo žemės drebėjimų per metus? (aprašymas D)

(0,5 taško)

---

3. Kurioje Kinijos provincijoje įvyko 2008 m. žemės drebėjimas (aprašymas E)?

(0,5 taško)

---

4. Dėl šios stichinės nelaimės taip pat sutriko šį regioną pasaulyje garsinančių produktų, tokių kaip parmezano sūris, gamyba. Kurios šalies ūkininkai skaičiuoja sutrikusios gamybos nuostolius? (aprašymas G)

(0,5 taško)

---

5. Per kokį žemės drebėjimą (nurodyk aprašymo raidę) žuvo daugiausia europiečių?

(0,5 taško)

Įrašyk į lentelę Pietų Amerikos didmiesčių pavadinimus, kurie atitinka pateiktus aprašymus. Pasirink miestus iš šio sąrašo:

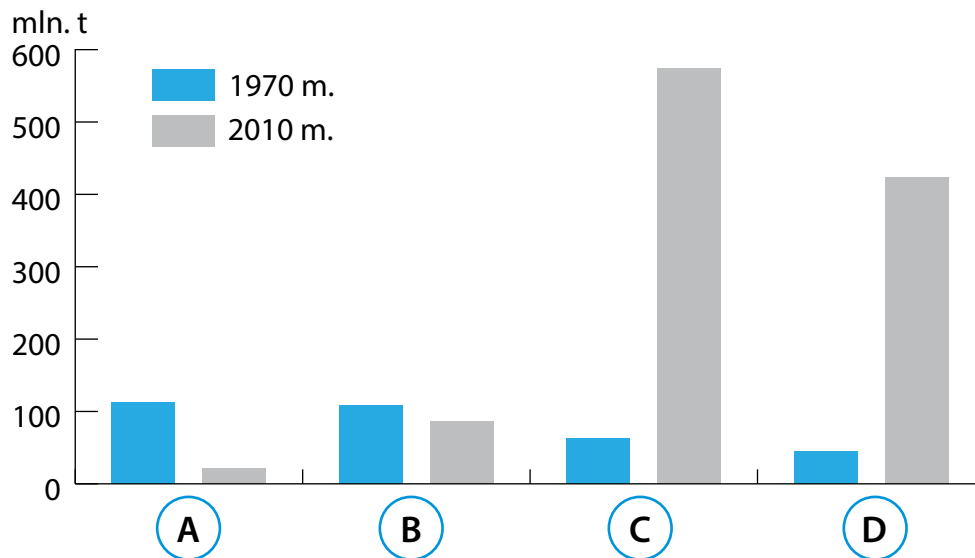
Asunsjonas	Kartachena	Montevidėjas
Belu Orizontė	Kitas	Portu Alegre
Bogota	Kordova	Resifė
Brazilija	La Pasas	Salvadoras
Buenos Airės	Lima	San Paulu
Džordžtaunas	Manausas	Santjagas
Karakasas	Medeljinas	

Miestas	Aprašymas	Gyventojų skaičius*, mln.
	Valstybės sostinė, kurioje baltieji (kreolai) sudaro daugiau nei 90 % gyventojų	1,3
	Aukščiausiai virš jūros lygio išsidėstęs didmiestis (virš 1 mln. gyv.) pasaulyje	1,6
	Didžiausias miestas Amazonės upės baseine	2,3
	Pirmoji Brazilijos sostinė	3,5
	Svarbiausias Kolumbijos pramonės centras	3,6
	Miestas, pastatytas pagal vientisą architekto Oskaro Nimejerio planą	4
	Pietų Amerikos sostinė, kurios meru netolimoje praeityje buvo lietuvis	7,9
	Didmiestis, pasižymintis itin sausu klimatu, čia kritulių beveik nėra	8,5
	Didžiausias ispanakalbis Pietų Amerikos miestas	12,8
	Didžiausias Pietų Amerikos miestas	19,6

* – gyventojų skaičius nurodytas su priemiesčiais.

Diagramoje parodyti akmens anglių gavybos pokyčiai keturiose pasaulio šalyse (Australijoje, Indijoje, Ukrainoje ir Vokietijoje). Atkreipk dėmesį, kad šalis „D“ pirmauja pasaulyje pagal anglių eksportą. Paanalizuok diagramą ir atsakyk į klausimus:

Akmens anglių gavyba, mln. t.

1. Įrašyk valstybių, kurių anglių gavyba parodyta diagramoje, pavadinimus: **(4 taškai)**

A – _____ B – _____ C – _____ D – _____

2. Nurodyk 3 priežastis, dėl kurių smarkiai sumažėjo akmens anglių gavyba šalyje A:

1) _____

2) _____

3) _____ **(3 taškai)**

3. Kodėl šalyje D išgaunamų akmens anglių savikaina yra mažiausia?

_____ **(1 taškas)**

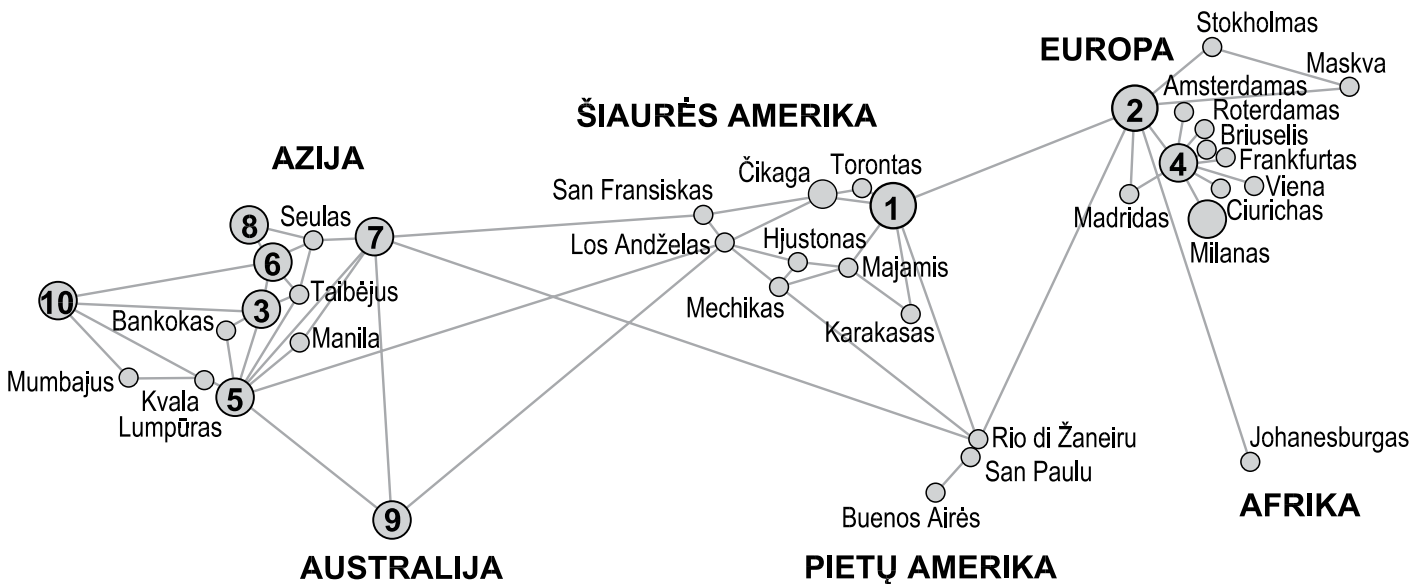
4. Kaip vadinasi akmens anglių baseinas šalyje B?

_____ **(1 taškas)**

5. Kaip vadinasi pramonės sritis šalyje A, kurioje yra pagrindiniai akmens anglių telkiniai?

_____ **(1 taškas)**

1. Schemoje pavaizduoti globalieji alfa (aukščiausio) lygio miestai. Svarbiausi (Alfa++ ir Alfa+) globalieji miestai pažymėti skaičiais. Įrašyk šių miestų pavadinimus:

1 – _____

6 – _____

2 – _____

7 – _____

3 – _____

8 – _____

4 – _____

9 – _____

5 – _____

10 – _____

(5 taškai)

2. Iš pateikto 10 kriterijų sąrašo atrink ir pabrauk 5 kriterijus, tinkančius globaliesiems miestams:

- Didelių bankų būstinių skaičius
- Garsių turistinių įžymybių skaičius
- Gyvenimo kokybės lygis
- Imigrantų dalis mieste
- Miesto BVP
- Milijardierių, gyvenančių mieste, skaičius
- Oro užterštumas mieste
- Pramonės įmonių skaičius
- Svarbių tarptautinių organizacijų būstinių skaičius
- Tarptautinių oro uostų aptarnaujamų keleivių skaičius

(5 taškai)